

vlaștarul

anul XIV, nr. 7

SUMARUL :

OCTAVIAN CĂPĂȚINĂ	Educația perseverenței
ALEXANDRU DIMITRIU-BORCA	O întâmplare de demult
MIRCEA STÂNCULESCU	Erarhia valorilor
STANCU C. DORINA	Seara (versuri)
VLAICU MALTEZIANU	O zi de vară
ADONYS SĂPUNARU	Insula Malta
ERNEST BLANC	Importanța bibliotecilor școlare pe clase
CORNELIU BELCIUGĂȚIANU	La locul unde munții curioși.... (versuri)
EMIL IVĂNESCU	Noapte de primăvară
TRAIAN SOLESCU	Glas din ceruri (versuri)
CORNELIU BELCIUGĂȚIANU	Despre poetul preferat
VLAD CUNESCU	Sihastrul (versuri)
CEZAR MĂRCULESCU	Străjeria
VLAD CUNESCU	Furtună (versuri)
SERGIU CUNESCU	Aerodinamica
VLAD CUNESCU	În mersul științei

„VLĂSTARUL“
REVISTA LICEULUI „SPIRU HARET“
DIRECTOR: PROF. V. V. HANEȘ

COMITETUL DE ELEVI :

CĂPĂȚÎNĂ O., CHIRICEANU AL., LALESCU TRAIAN, MEITANI M., PALEOLOGU AL.,
PATRULIUS R., STÂNCULESCU I., ZAMFIRESCU M.
ALEXANDRESCU D., BĂDULEȘCU O., CERNOVODEANU ION, DOBROVICI I., LAMBRU
D., MANOLE AL. DINU, MAGIARI I., IONESCU I., MINDEN G., NICULESCU DAN,
PRETORIAN R., STÂNCULESCU M., TĂTĂRESCU M., PILLAT D.

Redacția și Administrația :
LICEUL „SPIRU HARET“, STRADA ITALIANA Nr. 31 * BUCUREȘTI

ABONAMENTE: PE UN AN 40 LEI
5 LEI * ACEST NUMAR * 5 LEI

Vlăstarul

Revista liceului Spiru Haret

Educațiunea perseverenței

...nous avons tous été enfants avant que d'être hommes et il nous a fallu longtemps être gouvernés par nos appétits et nos précepteurs, qui étaient souvent contraires les uns aux autres, et qui, ni les uns, ni les autres, ne nous conseillaient peut-être pas toujours le meilleur...

RENE DESCARTES

Invățătura creștină insistă cu deosebire asupra perseverenței, deplin convinsă de utilitatea ei, recomandând-o imperios în adagii numeroase. Astfel cuvintele biblice ale evanghelistului Matei: „caută și vei găsi, cere și ți se va da, bate și ți se va deschide”, interpretabile în sensul: continuă să cauți până vei găsi, nu pregeta să ceri, până nu ți se va da, nu înceta de-a bate până nu ți se va deschide, îndeamnă la stăruință fără șovăire, justificată prin certitudinea indiscutabilă a biruinței, care nu poate fi câștigată decât astfel. Dar morala creștină nu se rezumă numai la oferirea sugestiilor, ci concretizează prin exemplele vii ale parabolilor concepțiile ei, pentruca astfel să influențeze încă mai puternic. În privința impulsului de a persista fără șovăire în atitudinea odată aleasă, numeroase texte biblice indică valoarea superioară a perseverenței, ce rezultă din expunerea faptică. Așa de exemplu pilda femeiei de obârșie siro-feniciană care-l înduplecă pe Hristos prin insistența ei neobosită, să-i vindece fiica, deși Isus la început se opusese, întrucât „nu este bine să iei pâinea copiilor și s'o arunci la câini”. (Marcu: 7). Tot astfel văduva care izbutește să smulgă dreptatea dela judecătorul fără teamă de Dumnezeu și lipsit de rușine față de oameni, exclusiv fiindcă nu înceta de a și-o cere mereu, cu îndârjire neînfrântă. (Luca: 18).

Însă prin nuanța lui imperativă, imboldul expus teoretic în adagiile evanghelice și aplicat practic în parable, pare să stimuleze excesiv perseverența, îndrumând-o către ipostasa exagerării ei și tot odată spre neajunsurile ce decurg în mod fatal de-aici.

Intr'adevăr, așa ar reieși în urma unei constatări superficiale. În fond, altfel stau lucrurile.

În primul rând, o atare afirmație ar fi infirmată de clasificarea stabilită de Kant în privința preceptelor morale, pe care le împarte, după coloratura lor, în ipotetice și categorice. Căci dictonul creștin „caută și vei găsi”, prezentând o nuanță identică cu categoria primelor, se enumără și el în sfera lor, întrucât doar indică necesitatea unei atitudini, nu și obligativitatea ei. Norma evanghelică recomandă să cauți în scopul de a găsi, — nu pentru motivul însuși al acțiunii, așa cum ordonă imperatiile categorice, — lăsându-ți deplina libertate să renunți la consecință, în cazul când nu accepți și nu respecti porunca.

Apoi realizarea unei atitudini de excesivă inflexibilitate, are numai o minimă probabilitate, cum o învederează existența puternicii opoziții dintre această ipostază și natura noastră umană, prielnică într'un grad accentuat dimpotrivă depășirii în minus a normalului. (Vezi în sensul acesta „Mderațiunea perseverenței” de Octavian Căpățînă, articol publicat în numărul 5 al „Vlăstarului”). Prin urmare morala neo-testamentară în nici un caz nu dăunează dezvoltării armonice sufletești, prin faptul că ar favoriza exaltarea perseverenței.

În sfârșit, dacă ar fi cu drept cuvânt vătămătoare educației, s'ar mai bucura aceste principii de trecerea dobândită în concepția generală? Numai prescripțiunile verificate prin îndelungă experiență drept favorabile existenței sociale au pătruns definitiv din stare doctrina-

2 • vlastarul

ră, prin infiltrare adâncă, în spiritul masselor. Censura colectivă a respins pe cele socotite insuficiente ambianței mediului, sau depășindu-l, selecționând numai pe cele corespunzătoare nivelului de dezvoltare și perfecționare al comunității umane. Astfel, din nenorocire, ideea sublimă din morala creștină: „oricine te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe cel stâng” (Matei: 5.39), prea superioară stadiului actual al vieții, încă egoiste și utilitariste, a fost respins de practica conviețuirii în societate, întrucât pasivitatea recomandată, nu cadra cu cerințele mediului social. Și invers, larga răspândire a concepției de cultivare intensă a perseverenței, dovedește evidența necesității de a interveni pentru a o educa.

Nu ajunge însă numai convingerea că este perfect îndreptățită acțiunea fățiș antagonistă, întreprinsă împotriva firii noastre, deficitară în atitudini prielnice perseverenței, ci se pune problema: întrucât izbutește lupta determinată de cauze permanent viabile, — și deci veșnică, — dusă de concepția generală, în frunte cu morala creștină?

Rezultatele obținute, dau suficiente indicii de nereușită, cum o învederează predominanța caracterelor lipsite de statornicie, neizbândă datorită parțial unor deficiențe naturale ome-

nești (analizate în „Moderațiunea perseverenței”). Dar numai atât să explice multiplicitatea cazurilor de insucces? Răspunsul ni-l va da urmărirea fazelor de aplicare ale educațiunii perseverenței:

După cum absența integrală a încrederii în sine și în păreri proprii, se vedește prin acceptarea oricăror idei nepersonale, tot astfel neglijarea completă a acestora, corespunde stăruinței exagerate în concepțiile individuale. Perseverența oscilează deci în oarecare sincronism cu influența exercitată asupra noastră de opiniile streine. Iar imunitatea față de afirmațiile nepersonale, ne-o asigură convingerea fermă în exacitatea punctelor noastre de vedere, exactitate susceptibilă de realizare, numai în virtutea unei superioare priceperi de a discerne între variate și multiple posibilități, reduse însă mai totdeauna la alegerea dintre bine și rău, drept și nedrept, fals și exact, și așa mai departe. Ori și ea, priceperea, variază cu experiența îndelungă și efectivă, de a interpreta după anumite criterii de valorificare. Conchidem atunci, că există o strânsă interdependență între obișnuința discernării și perseverența.

Cu ce contribuie însă societatea să ne-o educe? Ne obligă ea să apreciem neîncetat, pentru ca astfel, prin continuă exercitare, să ajungem la deprinderea executării aproape inconștiente a unui act de netăgăduită necesitate pentru viața întreagă?

Copilul începe să îndeplinească felurite acțiuni, cu mult înainte de a dobândi posibilitatea judecării lor din punctul de vedere al valorii etice, adică înainte ca însușirile sale intelectuale să se fi dezvoltat suficient și în măsura sporirii activității ce-o desfășoară încă de mic. Nu de aici rezultă însă gravitatea posteriorității funcțiilor rațiunii, care progresează cu firească întârziere, ci din faptul că prin repetată executare de acțiuni, copilul contractă anumite deprinderi și totodată și numeroase concepții despre bine și rău, poate nepotrivite cu conștiința morală, privită sub aspectul ei obiectiv, cel social.

Intr'adevăr, câți în primii ani nu socot minciuna de pildă utilă și prin urmare necesară și permisă, după ce le-a reușit odată, sau de câteva ori? Copilului nu-i cere să afle valoabilitatea procedurii sale, raționând prin extinderea lui la universalitate, căci e încă incapabil să judece astfel. El nu se întreabă, dacă tănuirea adevărului, practică de altul, în dauna lui, i-ar mai conveni; nu-și dă seama că acceptă minciuna, însă doar particular, singular folosită, pentru că nu poate pătrunde sensul imperativului categoric și deci nu-l respectă, chiar dacă altcineva ar încerca să-i explice

Glas din ceruri

*Glas din ceruri, glas din ceruri,
Mi-ai vorbit, încet, în șoapte...
Te-am simțit plutind în noapte,
Prin întinsele eteruri.*

*Am zărit în șoapta-ți tremur,
Lacrămi am simțit în tine...
Tu mi-ai spus cuvinte line,
Ne-auzite 'n alte vremuri.*

*Am surâs și-am plâns cu tine,
Glas pornit din altă lume,
Din a mării albe spume,
Dorurile să-mi aline.*

*Mi-ai vorbit de un părinte,
Ce-a plecat cândva departe...
Si-am uitat doruri deșarte...
Mi-ai vorbit de lucruri sfinte.*

*Și am plâns ca 'n alte vremuri,
Cum nu cred că voi mai plânge,
Lacrămi, picături de sânge,
Glas din ceruri, glas din ceruri*

TRAIAN LALESCU

formalismul kantian, ce-ți impune să te conduci numai după acea normă, care ai consimțit să devină o lege universală de acțiune.

Pe de altă parte, trebuie subliniat, că între psihologia adultului și cea infantilă, datorită structurilor sufletești deosebite, inerent există importante diferențe, care îl autoriză pe copil să privească într'altfel lucrurile, să le aprecieze după criterii personale, atribuindu-le valori subiective și stabilind alte norme și alte interpretări etice.

Societatea însă, nu îngăduie decât un singur etalon și năzuște să-l facă admis de totalitatea membrilor ei, deci inclusiv copiii. Ba în special ei, întrucât reprezintă viitorul comunității umane, iar oamenii au pretenția să-și impună modul lor de-a vedea, nu numai clipei prezente, poate unde cred că o lume clădită pe alte temelii decât ale lor, n'ar izbuti să atingă un nivel egal de perfecțiune, și probabil fiindcă țin de-așemenea să asigure astfel, chiar volens-nolens, fericirea urmașilor, măcar atâta cât au reușit ei s'o înfăptuiască. Doresc iarăși, să cruțe copiii de lupta surdă, însă acerbă, ce-ar avea s'o înfrunte împotriva societății, dacă și-ar însuși puncte de vedere singulare, obișnuite din experiența proprie, necălăuzită de vre-un îndrumător și atari cazuri, datorită diferențelor afective, volitive și cognitive dela un individ la altul, n'ar fi lipsite de raritate, atunci când devenirea individualităților și concepțiilor, ar fi lăsată să evolueze liber, dezvoltându-se independent, și nu s'ar impune șablonul unic, confecționat de societate și aplicat de reprezentanții ei autorizați, părinții și educatorii. Prin urmare, intervenția factorilor străini și cu ea dependența copilului și în ce privește geneza mentalității lui, este perfect motivată de necesitatea înzestrării unei ființe cu atributele indispensabile conviețuirii în societate, dar numai cu acelea.

Pare poate paradoxală afirmația că educațiunea să imprime și copiilor modul comun de-a vedea, adoptat de colectivitate, căci în genere se contestă existența unității de concepție între membrii societății, constatându-se din tocmai diversitatea opiniilor, ajunsă atât de evidentă, încât a devenit proverbială: „câte bordeie, atâtea obicei; câte capete, atâtea păreri“. Nimic mai just. Inșă deși între ele doctrinele diverg, plecând, pentru explicarea fenomenului moral, dela considerații cu totul deosebite, totuși se apropie mult unele de altele prin rezultatele lor, fiind de acord asupra valorilor etice, întrucât susțin virtuți identice și osândesc aceleași vicii, așa încât Lalande remarcă faptul că există o morală practică generală „suficientă pentru a defini și recunoaște un om corect la contemporanii lui Aristoteles,

cași la concetățenii noștri!“ Prin urmare nici părerea că societatea năzuște să înrădăcineze în sufletele fragede, concepțiile socotite de ea utile conviețuirii sociale, nu are cum fi greșită.

Dar îndrumarea copilului trebuie îndeplinită pe cale mecanizatoare, prin dresaj. Fiindcă nu-i capabil să-și dea seama de utilitatea educației, nu i se pretinde să priceapă rostul prescripțiilor ordonate, în schimb e constrâns să le execute, de teama sancțiunilor ce urmează orice abatere dela norma dictată. Ne apelându-se la judecata lui insuficient dezvoltată, nu i se dă însă nici prilejul de a-și alege singura calea vrednică de urmat, apreciind avantajele ce decurg din săvârșirea binelui și relele ce survin altminteri. Se pune preț în educațiune prea mult pe instinctul de conservare, extrem de dezvoltat la o vârstă fragedă și sigur călăuzită, poruncind cu autoritate nediscutată ferirea de pedeapsă și preferarea recompensei. Dar astfel procedând, nu se dă posibilitate de exercitare facultăților de apreciere, completamente neglijate și totuși atât de importante pentru dezvoltarea perseverenței, perfectibilă doar în modul acesta.

Și copilul crește, faza inițială a trecut, treptat devine ființă raționabilă. Odată cu progresul intelectului, își dă însă totodată seama, că trebuie să se supună unor directive streine de el, întrucât n'a colaborat la elaborarea lor, ci i-au fost pur și simplu dictate. Astfel că însăși societatea ne deprinde să nu ne conducem după judecata noastră, ci să ne supunem sfaturilor și îndrumărilor altora, fie ei chiar părinții. La rândul lor, aceștia insistă să nu ascultăm decât de ei, să ne ferim de spusele orișicui. Cam târziu însă, căci odată ce ne-am obișnuit să luăm drept normă de conducere prescripțiuni, la stabilirea cărora n'am contribuit cât de puțin și noi, alunecăm spre acomodarea cu lipsa de independență în gândire, spre deprinderea acceptării principiilor nepersonale.

Când intervin însă divergențe de opinii între părinți chiar, destul de frecvente de altfel, ele periclitează serios soarta perseverenței, întrucât desorientează pe copil. De cine să asculte, dacă unul se rostește într'un sens, iar celălalt îl sfătuește altminteri? Câtă vreme trebuia să se supună normei la care aderau în primul rând înșiși făuritorii ei, avea cel puțin convingerea că îndeplinind ce i s'a cerut, face încontestabil bine; pe când așa, se găsește într'o continuă dilemă: de partea cui o fi dreptatea? Precaritatea unei atare situațiuni, îl constrânge fatal să apeleze la cei din jur și la păreri adesea total neîntemeiate. Ingerința acestora îi dau momentan coroborarea necesară, dar eficiența lor nu se manifestă decât mai târziu, când alături de principiile sănătoase, s'au in-

4 • Vlastarul

serat și altele, de proveniență alterată. Iar pe de altă parte, copilul devine instrument în mâini mai totdeauna interesate, pierzându-și aproape complet independența de gândire, întrucât, în scopuri tendențioase, nici nu-i mai este deloc stimulată; profundă diferență față de mentalitatea părinților, cari ținau să-i menție permanent trează aspirațiunea către libertatea intelectuală. Iar astfel, prin aservirea ei, se prejudiciază regretabil progresul perseverenței.

Dar educația mecanizatoare cauzează și alte neajunsuri. Incapabile să-și explice motivele pentru care nu i se permite să se orienteze după deciziunile lui, copilul capătă drept convingerea, că părerile ce le exprimă, trebuie să fie proaste, de vreme ce nu le ia nimeni în seamă și se trece regulat peste el, sau în cel mai bun caz, i se aduc obiecțiuni de așa natură, încât zădărnicesc încercarea lui timidă de conlucrare la elaborarea prescripțiunilor, ce tot el le va exeuata. Și interpretând astfel greșit inutilitatea unei contribuții repetat respinse, nici nu mai îndrăznește mai târziu să-și afirme ideile, ezitând, de teamă să nu fie primite cu aceiași indiferență sau chiar ostilitate ca de obicei, nici nu izbuteste să-și păstreze intactă încrederea în sine, profund mortificată prin atâtea asupra nejustificate. Așa că i-ar trebui acceptată copilului măcar iluzoriu colaborarea, pentru că doar biziindu-se fără șovăire pe calitățile și posibilitățile lui intelectuale, ar dispune de integritatea, indispensabil necesară perseverenței, a unei încrederi nesdruncinate în sine, care în primul rând în ochii lui, i-ar investi cu autoritate intactă părerile-i personale, cheazășie sigură că astfel nu se va lăsa influențat, ci dimpotrivă, ar putea el impune altora.

În sfârșit, educația mecanizatoare predispune spre comoditate, spre lene intelectuală. Societatea nu ne-a cerut nici un efort de judecată, pentru a face distincție între bine și rău, ci ne-a dat de-a gata aprecierile ei, dinainte stabilite, impunându-ni-le chiar. Am fost astfel feriți să nu greșim, în schimb ne-am învățat să acceptăm orbește, fără a mai analiza. Și când rațiunea copilului s'a dezvoltat suficient pentru a fi capabil să gândească în mod critic asupra faptelor sale, determinându-le potrivit cu aprecierile proprii, n'o mai face nici atunci, pentru că, pe de-o parte, preferă, fără să-și dea seama, să se conducă după poruncile inconștientului — și asta reprezintă suprema satisfacție a educatorilor, cari tind să transforme actele executate penibil, cu sfortare, în mod activ, în altele spontane, involuntare, pasive, — pe de alta, socoate inutil să disece, să analizeze, fiindcă au făcut-o pentru el alții, înain-

tea lui și probabil mai bine. Așa că în fața unei împrejurări chiar neobișnuite lui, neprevăzute, copilul își găsește calea de urmat, grație rutinei educative, care i-a sădit în suflet obiceiuri utile și morale. El se raportă inconștient la categoria în care se cuprind fapte de acelaș fel, cât mai asemănătoare dacă nu identice, și raționează în noul caz, după sfera acelei categorii, căci valoarea ei o cunoaște, din experiența cât de puțină, adunată până atunci. Raționează deci mai mult sau mai puțin silogistic. Dar astfel nu se dă puțință de dezvoltare perseverenței, nici după ce copilul a atins vârsta când intelectul s'a dezvoltat îndeajuns, pentru a-i permite să reflecteze asupra activității personale.

Așa că, atunci când educației mecanizatoare, îi ia locul cea rațională, cu greu doar mai pot fi suprimate defectele celei dintâi: comoditatea intelectuală, neîncrederea în calitățile proprii și acomodarea cu lipsa de independență a gândirii, grefate pe absența exercitării facultății de apreciere, toate contribuind la o defectuoasă evoluție a perseverenței.

Remediul unei atari inferiorități, în discordanță cu progresul rapid al tuturor celorlalte manifestări de viață, necesită stăruitor un antidot la rândul lui excesiv. Iată deci explicația insistenței cu care i se amintește copilului, de îndată ce poate pricepe aceasta, să nu se lase influențat de opinii streine, să se conducă pe cât posibil, după convingerile lui personale. Iar dacă nu se izbuteste decât în minoritatea cazurilor, vinovată și responsabilă rămâne în primul rând natura, căci înfrângerea provine în mare parte din întârzierea, rareori numai recâștigată, și atunci, cu câte eforturi?

Cu alte cuvinte, tirania împrejurărilor ne constrânge să batem fierul... după ce s'a cam răcit¹⁾.

OCTAVIAN CĂPĂȚINA

1) Lucrare citită în ședința Societății „Luceafărul”, în ziua de 20 Martie 1938.

O întâmplare de demult...

— „Aveam vreo 17-18 ani, în vremea când viața îi un vis, necazurile adieri de vânt, iar bucuriile torente de speranță și fericire”. Așa își începu să-și depene fuiorul amintirilor, boerul Grigore Furtună, om voinic, înalt cât un munte, pe care pârâul anilor nu l-a ros mai de loc. Avea ochii verzi ca firul ierbii, care din când în când luceau, trecând dela verdele închis al bradului de munte, până la firavul verde al salcii pletoase, de pe marginea lacurilor. Firea lui, după cum și numele arată, era întocmai ca a furtunilor de vară, ce se stârnesc repede dar tot iute se ostioiesc, așa era și Conu Grigore, care amarnic se căia de suduiile aruncate în timpul vijeliei, îndată ce sufletul se lumina și ochii căpătau din nou verdele unei ierbi, care avea însă și stropi de rouă, simbolul unei adânci mâhniri. Acesta era boerul Grigore Furtună care în această seară de primăvară, răscolea în vatra vremii, spuza amintirilor.

„Era o primăvară, — răsună glasul povestitorului, — cu soare cald, pomii în floare, boboci pe margini de șanț, iar pe cerul albastru cocostârcii dădeau ochului satului. Intr'un cuvânt o primăvară cum sunt toate primăverile fârii noastre; însemnată pentru mine prin faptul că, în zilele ei, am dat piept cu viața, m'am luptat și am fost învins, pentru puțin timp, căci după aceea mi-am luat revanșa, ca să vorbim în termenii generației tinere, un „match” cu drept de revanșă!

După cum v'am spus la început, eram tânăr, tânăr de tot. Abia terminasem liceul și, ca toți flăcăiandrii din vremile acelea, socoteam că e o rușine dacă universitatea n'ași fi făcut-o pe meleagurile străinătății, mai ales că nu eram lipsit de mijloace materiale, dar până atunci, trebuia să petrec sărbătorile Paștelui, la moșia părintească, Trandafirești. În Joia Mare eram pe drumul de țară care merge dela gară până la conac. Pe deal, satul în lumina unui asfințit, cum numai primăvara poți vedea, părea o turmă de mioare, iar în vârf mai sus, casa și curtea boierească străjuiau, ca un cioban, cu mare grijă de oile sale. M'am trezit din gânduri, când brișca a ajuns la poartă. Căinii săriră în fața cailor cerându-le, parcă, socoteală cu ce drept, intră în curte fără voia lor. Pe cerdacul îmbrodit cu trandafiri acățători, roșii și sănillii, mama și tata mă așteptau. Revederea ne-a înduioșat pe toți trei: mama plângea zâmbind cu duioșie, ploaie de vară cu soare, tata surădea șăgalnic pe sub mustață, în timp ce eu făceam eforturi disperate să nu dau tributul cuvenit unei regăsiri atât de mult dorită de

mine. După aceea am mers la masă. Către sfârșitul cinei, tata privind odată la mama, parcă s'o îmbărbăteze, îmi adresa cuvântul:

— „Grigore, acum că ești și tu băiet mare, am să-ți spun un lucru pe care de mult ar fi trebuit să-l știi. Casa noastră îi o casă blestemată. În fiecare seară cu lună, când noaptea e pe o muchie cu ziua, la miezul nopții, o fată înveșmântată în alb, turbură liniștea și somnul casei, plimbându-se prin toate încăperile. Ea îi strigoiul așezării, căci atunci când străbunict'u a făcut temelia și zidurile, meșterul a îngropat o fată tânără, pasămi-te să nu se surpe locuința. Așa era credința pe acea vreme. Noi am făcut sfeștanii, am dat acatiste, totul a fost în zadar, sufletul ei, nu și-a găsit odihna. Ți-am spus toate acestea să fii prevenit și să nu te sperii, prea tare. Nu face nici un rău!” încheie tata și se ridică de la masă.

Eu eram cam stingherit, un fior ușor îmi încrețe pielea, în timp ce părul, simțeam cum se ridică în vârful capului. Mă apucase o panică, un zbuțum, cum nu avusesem până atunci, nu ca să mă laud, și nici de atunci încoace. Imi era frică! Frică de o stafie!! Eram copil! Știam că nu există și totuși... De unde știau cărțile și profesorii că nu există stafii? Dacă a văzut-o și tata? Există stafii! În seara asta am s'o văd, am să văd un strigoi! M'am ridicat cu greu de la masă și am intrat în camera, unde trebuia să odihnesc. În odaie era cald, dar eu tremuram ca varga. Ochii întâlneau icoana sub care ardea o candelă. Genunchii mi se plecară și rugăciunea porni spre cer, ușor ca un funigel, ce se ridică purtat de vânt în zilele toamnei. Incepusem să mă refac sufletește. Am încercat un revolver, mare, mare cât un tun. L-am pus pe mesuță. Era degeabă, căci după cum știam din poveștile citite și auzite „stahia” nu o poți lovi nici cu cuțitul, nici cu flinta iar în calea ei, nimic nu stă piedică. Din astfel de gânduri, somnul mă luă cu el.

* * *

Când m'am deșteptat gura îmi era uscată, o sudoare rece îmi îmbrățișase trupul. De departe se auzea urlând un câine. Afară era lună. O lună mare strălucitoare ca argintul, înconjurată de câțiva nurași, ce se sbenguiau purtați de adierea unui zefir. În hall un ceas turlura liniștea nopții prin douăsprezece bătai. Simțeam că nu mai exist, că trupul începe să se disolve, îmi venea să țip însă nu puteam. Deodată privirile mi se ațintiră asupra unei pete albe, care începe să prindă forma unei fi-

ințe omeneshi. Era strigoii. Sângele curgea năvalnic prin vine, iar inima bătea ca un ciocan. Ochii încep să mi se împăienjensească. Cu greu ridic mâna dreaptă, o întind spre mesuță, am găsit revolverul. Il ridic cu greu. Apăs! Un trosnet și stafia, prinde a râde ușor, încă odată, începe să râdă cu hohote, iar eu cu un ultim efort apăs încă de patru ori pe cocoș. La al șaselea foc am leșinat.

Când m'am deșteptat, soarele bătea în geamuri. Pe afară păsările sporovăiau în limba lor.

La capul patului mama și tata mă priveau îngrijiți. Ridicai privirea și cam deasupra capului, șeșe găuri stăteau frumos aliniate. Intr'o clipă îmi veni în minte necazurile nopții trecute. Deschisei gura să explic ceeace m'i se întâmplase, dar tata îmi tăie vorba:

— „Ce bărbat ai să fii dacă te sperii de stafii care nu sunt, tragi cu revolverul ca la nuntă și leșini ca o cucoană? Halal voinic! Mai vrei să te duci prin străinătăți? Tu ești de lăsat singur? Nu băiete ai să stai acasă până când ai să fii bărbat; pe urmă am să vedem noi ce-i de făcut”. Și ieși zâmbind ușor.

Nu există stafie. A vru tata să mă încerce și eu m'am pierdut cu firea sperându-mă ca un copil. Bravo mie. Adio pretenții de bărbăție, de plecat în străinătate, toată ambiția mea se topise ca un bulgăre de ghiață când primăvara soarele începe să ardă mai tare. Și așa a trecut o primăvară, o vară și la plecatul cocorilor tata mă chiamă la el spunându-mi:

— „Cred că acum nu vei mai fi pripit în împrejurări grele, nu-ți vei face închipuiri din spusele altora și mai ales nu-ți vei mai pierde firea? Tu ce crezi?”

— „Eu cred că da voi fi bărbat, lecția matale m'a durut, dar m'a și învățat minte. Îți mulțumesc tată.”

— „Ei și acum află că peste o săptămână pleci la Paris, pregătește-te” — spuse tata.

Ion Grigore Furtună era un om fericit din trei mari motive: avea un tată care îl înțelegea, era din nou în rangul bărbaților și peste o săptămână era să fie pe drumul care duce spre Paris, orașul visurilor lui.

— „Dar tare-i târziu, m'am luat cu vorba — întrerupse Conu Grigore — și mâne mânăii așia au multe de făcut. Ia, la culcare toți copiii! Înainte marș! Să dormiți bine, și să nu visați la noapte stafii, că de și eu am minte, ca să spun, sara basme!”

De departe se auzea un câine urlând, iar luna..... Noaptea era favorabilă apariției unei stafii!!!

Alexandru Dimitriu-Borca

La locul unde munții cuvioși...

*La locul unde munții cuvioși
De mână poartă Oltu'n văi scoțându-l,
Atâtea sfinte moaște de strămoși
Imi dorm pe veci, și-atâtea veri, dearându-l...*

*Ci'n ale verilor șăgalnice 'nceputuri,
Venind prin ani-mi la acelaș loc
Tot mai cu greu pornit-am să mă joc;
Căci sub de tei aromitoare scuturi
Chemările, din tot mai multe veri, s'au mângâiat
Doar când
Vre-un tei mai blând
Am sărutat.*

*Și-i minunat
Să rătăcești
Doar câteva amurguri într'un an
Printre poene moi, și să 'ntâlnești,
Aducător
De-alean,
Vre-un trecător
Pe căi cerești,
Pe când din mănăstiri și cetini dușe'n zări
Pornesc ale strămoșilor chemări...*

*Și-s multe azi, tot cum au fost și eri:
De-oparte Oltul, curge lîn prin veri
Și-i tac tufişuri strănse lângă dânsul,
Că, lîn, prin veri el își urmează plânsul
Ca nicăeri...*

*De altă parte, stau bordee și zidiri.
Și cetini stau pe munți, la vânt răspund,
Și stau bătrâne și duioase mănăstiri
Turnate'n alb rotund.
Când vitele, pășind, dau ciopotiri,
Intinse dealuri stând în fund
Iși rumegă-adormirile ce-ascund;
Și-arar, vre-un tren rășnește răgușit
Pierind cu vaer nesfârșit...
Un cimitir de amintiri.*

*Când glasul apei dus de adieri
Străbate spargerile limpezi de talangă
— Aevea sau în vis —*

*Obicinuesc și azi, ca eri,
Cu sufletul spre alte vremi deschise,
Să-mi tremur și să-mi scârțâiu pana, ca o
lcreangă.*

CORNELIU BELGIUGĂTEANU

Erarhia valorilor

Din cele mai vechi timpuri, în sânul societății omenеști, s'a produs o diferențiere în tabere a membrilor ei, au existat așa numitele clase sociale.

Principiile de încadrare au variat în decursul secolelor, fiind cel mai adesea de natură religioasă și morală.

Dar dacă inițial împărțirea în clase, adică forma, a fost vestmântul natural al fondului, această situație n'a rămas aceeași în timpurile chiar imediat următoare, născându-se o discordanță din ce în ce crescândă între aceste două elemente generale constitutive.

Necorespondența ulterioară între fond și formă a fost o urmare firească a transmiterii prin ereditate, cel mai ades numai a formelor; sau mai complet urmarea evoluției fondului sub tiparul formal invariabil al castelor sau claselor, condamnate a păstra, în limitele lor, urmașii demni sau nedemni ale acelor contopiri inițiale, de o clipă în nemărginit, de fond și formă.

Iată ce scrie Edouard Schuré între altele despre prima erarhie religioasă:

„Chaque peuplade avait sa grande prophétesse, comme Volupsa des scandinaves, avec son collègue de druidesses. Mais ces femmes, d'abord noblement inspirées, étaient devenues ambitieuses et cruelles. Les bonnes prophétesses se changèrent en mauvaises magiciennes“.

Și această schimbare s'a produs, din motivele mai sus enunțate în toate timpurile.

Însă societatea nu s'ar fi putut menține prin forme era necesară o erarhie mai adâncă, deși aproape în permanență ascunsă, erarhie, în care locul nu putea fi moștenit și nici transmis, o luptă fără răgaz trebuind a fi dusă, nu numai pentru cucerirea, dar mai ales pentru păstrarea lui.

Această erarhie, creată, sau numai modificată, odată cu introducerea noilor principii de selecționare, este erarhia valorilor, obținută nu printr'o selecționare inițială dăinuind până la schimbarea bruscă a tiparului mai sus numit, ci printr'una continuă și mereu oscilantă, privedind nu trecutul ci prezentul, nu posibilitatea ci realitatea.

Am văzut că această erarhie, sau mai bine zis, aceste erarhii s'au construit pe baze variabile.

Variabilitatea principiilor de bază, a determinat însă piramidei erarhice o variabilitate corespunzătoare.

Vârful piramidei, expresia perfecțiunii fixată pentru mari unități de timp, de religie, a oscilat așa dar, în decursul finitului lumesc, între diferite nivele.

Ținând seamă de superioritatea incontestabilă a religiei creștine față de celelate religii trecute, prezente sau viitoare, ca exprimând perfecțiunea nu relativă ci absolută și ale cărei principii alcătuind fundamentul ideal al omenirii de totdeauna, putem trage concluzia, că tipul ideal creat, corespunde nivelului superior suprem, absolut.

Să vedem acum, care este alcătuirea „erarhiei valorilor“ în general:

Fiind o erarhie, distingem desigur înălțuirea dela inferior la superior, în linii mari nimic nedeosebind-o de celelate.

Ceeace alcătuiește particularitatea, nota distinctivă, este sistemul de selecționare.

După cum am spus, religia creiază prin morală respectivă un tip, exprimând idealul epocii corespunzătoare.

Insumând însă însușirile care-l fac a se numi ideal, acest „tip“ este pentru omenire o limită către care tinde, limită atinsă numai de puțini, cuprinzând pe inițiatorii religiilor și alcătuind absolutul pozitiv.

Așa dar vârful piramidei erarhice exprimă ceea ce ar trebui să fie o generalitate, planul unic al punctelor indivizi.

Majoritatea acestora, dacă nu întruchiează tipul perfect, îndeplinesc însă cel puțin condițiunile esențiale, condițiuni care le dau dreptul de a se încadra în limitele societății, determinată de principiile mai sus arătate.

Dacă la extrema superioară această erarhie este limitată de „tipul“ perfecției, la extrema inferioară este limitată de „tipul“ absolut al individului lipsit de condițiile minime necesare încadrării lui în societate, deci de categoria celor renegați, socotiți de marea masă a celorlalți indivizi, dintr'o anumită perioadă de timp, ca accidente ale creației umane.

Dar atât idealul cât și accidentul nenorocit, nu pot reprezenta, nu pot da tonul real al societății.

Această misiune o are majoritatea medie.

În sânul acestei fracțiuni, aproape confundate cu totalitatea, se creiază ca o necesitate, o erarhie relativă însă inferioară desigur în întregime „tipului“ ideal.

Astfel în această fracțiune găsim în ordine ascendentă indivizii inferiori, deci necorespunzătorii negativi unui nivel mediu, cei corespunzătorii acestui nivel și cei care-l depășesc, deci necorespunzătorii pozitivi.

Desigur că nu necorespunzătorii negativi joacă un rol în evoluția creatoare a societății, nu ei formează temelia acesteia. Rolul acesta

il îndeplinesc, corespunzătorii și necorespunzătorii pozitivi.

În subfracțiunea medie, alcătuind obicinuitul, a corespunzătorilor, individul se pierde ca și stropul în imensitatea mării, este cu desăvârșire ignorat.

Pe cât este de neînsemnat individul în tot, pe atât este însă de important totul, alcătuind prin „massă” energia societății.

Se observă însă că, independent de relațiile cu celelalte subfracțiuni ea are tendința de stagnare, adesea de regres, de inactivitate în cadrul creației. Se impune dar o completare: Nu „energie”, ci *energie potențială*.

Un fapt este însă cert: orice societate, și odată cu aceasta și nivelul mediu, a avut perioade de ascendență.

Se naște deci întrebarea: Ce forță, ce energie

deslănțuită antrenează această energie potențială și o călăuzește pe făgașul creațiunii?

Ori această *energie cinetică* este tocmai subfracțiunea necorespunzătorilor pozitivi, a așa numitei elite.

Aceasta alcătuește celula continuu creatoare în spiritul principiilor create și aplicate de inițiatorul religiei sau moralei respective.

Așa dar, erarhia absolută și totuși în infinitul timpului, relativă, cuprinde în limitele ei o *erarhie relativă* în continuă transformare și variație ascendentă sau descendentă.

Astfel s'ar prezenta, sub o formă schițată, „erarhia valorilor”, adevărata erarhie, care dacă nu corespunde, cel puțin pătrunde în toate clasele sociale¹⁾.

MIRCEA STĂNCULESCU

1) Lucrare citită în ședința „Luceafărului”, în ziua de 20 Mar ie 1938.

Importanța bibliotecilor școlare pe clase

Conferință rostită la cea de a IV-a șezătoare a cl. V

Motivul care m'a îndemnat ca, în cele câteva cuvinte pe care le voi rosti azi, să mă ocup de importanța bibliotecilor școlare pe clase, nu cred că e greu de ghicit, mai ales pentru cei care știu că, în clasa mea, am cinstea de a fi conducătorul acestei biblioteci. În această calitate, îmi pot da seama mai bine decât oricine altul, de enorma importanță pe care o prezintă biblioteca pentru clasa care o posedă și, înfățișându-vă această covârșitoare importanță, sper să deștept în sufletele voastre iubirea și respectul ce-l datorati ei.

În primul rând, biblioteca clasei este unicul, sau aproape unicul izvor dela care elevii cu mai puțină dare de mână se pot aproviziona cu cărți de lectură. Dar, aș putea fi întrebat, nu există oare biblioteca liceului, mult mai mare și mai bine aprovizionată cu cărți decât modesta bibliotecă de clasă?

Da; este adevărat aceasta însă, din nenorocire, și nu din vina cuiva, această bibliotecă nu este atât de aproape de elev ca sora ei mai mică din clasă. Pentru ca să se folosească de ea, elevul trebuie să-și rupă o parte din timpul său liber, care timp niciodată nu îl are prea din belșug și, uneori, chiar de loc din cauză că, fiind lipsit de dare de mână, el trebuie să mai aibă și alte ocupații extrașcolare, menite să-i mai înlesnească bietul său buget. Așa că, cu toată părerea de rău, el trebuie să renunțe la avantajile cantitative ce i le oferă biblio-

teca școlii și să se mulțumească numai cu ceea ce îi oferă biblioteca de clasă.

Atunci, mă veți întreba din nou, biblioteca școlii n'are nici un rost? Tot ceea ce cuprinde în ea rămâne steril, și fără nici o valoare practică pentru cei meniți să se folosească de ea? Nu; își are și ea rostul ei, acela de a pune la dispoziția elevului lucrările mai întinse, pe care el nu le necesită decât sporadic și pe care biblioteca clasei nu și le poate procura.

Așa dar, rolurile sunt împărțite: de o parte, mica bibliotecă de clasă pentru lectura curentă a elevului, de altă parte cealaltă bibliotecă, a liceului, menită să-i pună la dispoziție lucrările mai de valoare, mai de specialitate.

Aceasta în ceea ce privește clasele superioare. Pentru cele inferioare, în care elevul abia a învățat să țină o carte în mână, biblioteca mai are și rolul de a stimula în elevii copii dorința și plăcerea de a citi. Într'adevăr, în aceste clase, este greu de găsit un elev care să prețuiască o carte cel puțin tot atât cât o oră de joc și de aceea, puțini se vor găsi care să lase de bună voie și cu plăcere jocul pentru lectură. De altfel, ce atracție ar putea prezenta pentru ei cartea, dacă n'o cunosc decât din vitrinele librăriilor sau din biblioteca de specialitate, dacă există în casă, a tatălui. Având însă, în clasă, mereu sub ochi biblioteca, se trezește în sufletul lor mai întâi curiozitatea de a cunoaște și ei ce conțin aceste cărți. Astfel, cu neîncredere i mai mult în joacă ia ele-

Rubrica clasei I

O zi de vară

vul prima carte ca s-o citească. Și, ca întotdeauna, numai începutul e greu. După prima urmează a doua carte, apoi a treia și, încetul cu încetul, curiozitatea se transformă în dorința de a citi și, de multe ori, în pasiune. Și iată cum biblioteca de clasă a reușit să deschidă cărții un suflet închis ei. Rămâne acum ca părinții să știe să canalizeze dorința de a citi a copilului spre cărțile bune și sănătoase. Inșă, cum de multe ori în casele nevoiașe, părinții nu se pricep sau n'au timp pentru aceasta, rolul acesta rămâne tot bibliotecii de clasă, al cărei material trebuie ales cu o grijă deosebită

Mai mult decât atâta, biblioteca este o adevărată carte de vizită a clasei. Intr'adevăr, aruncându-ne numai ochii în rafturile unei biblioteci, ne putem face numai decât o idee despre acea clasă. Dacă numărul cărților este mai mare, atunci însemnează că elevii acelei clase și-a dat seama de plăcerea pe care și-o poate produce cititul unei cărți bune și, în mod firesc, se naște în el dorința de a citi cât mai mult. Și, pentru a-și satisface această dorință, ei contribuie cu plăcere și, deci, cu dărnicie la cumpărarea cărților care sporesc în rafturi.

Dar nu numai numărul cărților ne poate spune ceva despre clasa respectivă, ci și starea în care ele sunt ținute. Căci, dacă elevii au învățat să guste frumusețea unei cărți și să respecte gândirea și talentul acelor ce au scris pentru desfătarea noastră, a tuturor, atunci nu se poate să nu fi învățat să respecte și partea materială a cărții, acest neprețuit și modest prieten care ne face să gustăm clipe de neuitată plăcere și înălțare sufletească.

Iată dar câte lucruri ne poate desvălui biblioteca clasei și iată de ce am numit-o „carte de vizită” a clasei.

Ar fi prea lung să intru în analizarea altor fețe ale interesului și importanței unei biblioteci de clasă. Mă voiu mulțumi numai cu cele câteva expuse mai sus lăsându-le pe celelalte, deocamdată, la o parte. Poate că, cu altă ocazie voiu reveni asupra acestui subiect.

Nu mă pot opri însă de a vă adresa ca încheiere, o rugămintă pe care ași voi-o auzită de tot ceea ce este elev :

„Nu tratați biblioteca drept ceva nefolositor, ceva menit numai să vă incomodeze. N'o tratați ca o obligație ca oricare alta, așa cum, din nenorocire, este de multe ori tratată. Considerați-o la adevărata ei valoare de prieten bun, modest, și care, fără să băgați de seamă, vă aduce servicii neprețuite”.

ERNEST BLANC
clasa V-a

E cald. O adiere ușoară de vânt călduț, face ca pomii cei înalți să se clatine. Razele soarelui devin din ce în ce mai puternice.

Prin umbra deasă produsă de pomii cei înalți se scurge lin unda argintie a unui râuleț de munte, limpede ca cristalul.

Copiii se joacă prin iarba umedă de roua dimineții. Mielușeii pasc iarba verde. La umbra unui plop frumos se odihnește un ciobănaș tânăr care cântă din caval o doină din cele mai frumoase, uitând durerile ce-i apasă pe inimă. În zarea depărtată se văd secerătorii muncind și secerând holdele de grâu care la adierea vântului par valuri. Mii și mii de ondulații reamintesc valurile mării.

E vâlvă mare, și câmpul este într'o activitate desăvârșită :

„Unii seceră, alții fac clăi, alții treeră și cară produsul la magazii”.

La prânz cu toții se odihnesc la umbra pomilor din marginea miriștei. După puțină odihnă reîncep cu toții munca, cântând veseli. Cerul e senin, soarele apune după o colină. Incepe a se însera. Plugarii întrerup munca spre a se duce la vetrele lor, unde sunt așteptați cu nerăbdare de copii și soțiile lor. Din ce în ce noaptea se lasă mai deasă peste sat. Greerii cântă în cor. Un car cu boi se aude scârțâind în depărtare. Luna a apărut pe cer, ca un disc de argint. Stelele sclipesc ca nestimatele.

Toți sătenii vin acasă bucueroși c'au muncit bine pământul moștenit și apărat cu vieți de strămoși.

VLAICU MALTEZIANU
cl. I B.

Furtună

In muget de fiară, valul,
Prăvălit de coastă se frânge,
Și plânge...
Iar stânca limba turbată despică
Și pică
Cu lacrimi de rouă
Pe fruntea aprinsă
Și 'ntinsă
A țărmlui roșu de sânge...
Incinge
Joc nebunesc
Și cerul și marea...
Iar zarea
Prin neguri își plânge,
Uitarea...

VLAD CUNESCU

Insula Malta

Dacă acum două milenii și jumătate, vre-un călător rătăcit s'ar fi oprit în insula Malta, ar fi văzut o stâncă eșită din mare, având doar o parte mai înaltă, stâncă pe care n'ar fi întâlnit nici o plantă, nici o viețuitoare, din motivul că nu era nici un pic de pământ. Iar dacă ar fi fost obligat să rămână mai mult timp, ar fi murit de sete, căci pe tot întinsul insulei, nu există nimic, ce ar fi putut ține umbră apei căzute în urma rarelor ploi, ca să nu sece în timpul căldurii dogoritoare din timpul zilei. Totuși, insulei Malta, pe care o putem asemui cu o pietricică eșită din mijlocul Mării Mediterane, i-a fost dat să se găsească în punctul cel mai important din această mare, la locul de intersecție, prin care trece căile ce legau Răsăritul cu Apusul Mediteranei. De aceea, țara ce ar fi stăpânit stâncă aceasta, țara ce vreodată ar fi putut-o popula și întări, ar fi dominat după Gibraltar și Canalul Suez, a treia poartă a Mediteranei.

Acea țară ar avea în mână trecerea năvilor, dintr'o jumătate, în cealaltă jumătate a acestei mări.

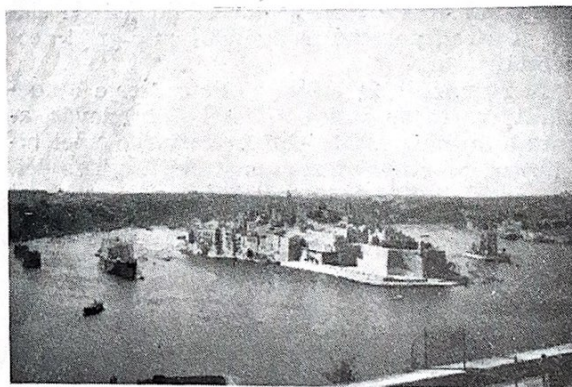
Dar, din nefericire, Malta nu era decât o rocă, pe care nu se afla nimic. Atunci, s'a întâmplat un lucru, care trebuia să facă onoare antichității.

Dacă este un fapt demn de menționat seacărea unei regiuni mlăștinoase, clădirea unui oraș, colonizarea unei țări, atunci ce putem spune despre locuitorii din Sicilia, cari pentru a clădi aci case, pentru a fortifica insula și pentru ca apoi să stăpânească legătura dintre cele două părți ale Mediteranei, au trebuit să aducă cu corăbiile și să importe ceiace se găsește peste

tot, ceiace este mai ieftin în lume : pământul.

Este greu de crezut și totuși așa este; zi cu zi, an cu an, mereu a fost importat pământ din Sicilia și din Tunis, pentruca, la urmă, acope-

Vedere din parcul din La Valetta

rindu-se o parte din stâncă pe locul acela, să se poată clădi, la început câteva case a căror număr cu timpul a progresat, azi fiind un oraș clădit în întregime din și pe stâncă, a cărui străzi sunt o serie nesfârșită de scări, iar a cărui înfățișare este o succesiune de terase.

Când am intrat prima oară în Malta, era poate un ceas înaintea apusului soarelui. Insula se afla între astrul coborând spre valuri și noi. În bătaia razelor sale, apa strălucea, asemănându-se cu un imens pește ai cărui solzi argintii sclipeau, răspândind mii de lumini.

Noi însă, cari ne strânsesem din timp la pro-
ra vasului, eram stânjeniți de a privi spre in-

Biserica Santa Lucia

Vedere din La Valetta

sulă, în dorința de a ști cât mai iute totul despre ea. Totuși, eram cu toții mulțumiți, că am ajuns în sfârșit, după ce călătorisem aproape patru zile, fără să vedem pământ și, — fapt care a contribuit la mărirea nerăbdării noastre, — am fost obligați să întârziem vreo cinci ore, din cauza unei furtuni prin care trecusem în dreptul mării Adriatice.

De câte ori mă gândesc la Malta, îmi revin în minte, două imagini, de cari amintirea îi este legată: furtuna, înainte de a ajunge, și clipa în care am intrat în port.

Dacă în urma altor furtuni, pe cari poate le voi mai trece, prima mi se va mai șterge, a doua însă, îmi va rămâne totdeauna. După ce am trecut de partea unde, din cauza razelor soarelui ce se reflectau în apă, nu puteam vedea bine, brusc, cum se întâmplă câteodată la mare, când pe de-o parte mersul soarelui, din ce în ce mai iute către Apus, iar pe-de-alta înaintarea mai repede acum, trecem la linia reflexiei razelor solare, ni se înfățișează deodată insula.

Clipa aceea, ne-a surprins pe toți, într'un fel de vis, gândindu-ne la ceea ce puteam concepe mai frumos.

Pe mine, rostind versurile lui Eminescu: „S'au îmbrăcat în zale lucii, cavalerii dela Malta”...., cari însă, mi-au murit pe buze, căci, dacă primul tablou, produs atât al splendorii mării, cât și al imaginației noastre, era superb, atunci al doilea, ni se părea, urît ar fi o profanare să spun, căci marea niciodată nu poate fi urită, însă mult inferior primului și mai cu seamă așteptării noastre.

Totuși, după ce am intrat în port, trecând prin fața primelor fortificații, spun primele, căci toată Malta, prin însăși poziția ei, nu-i decât o fortificație, am fost deplin răsplătiți de deziluzia ce-o avusesem.

De jur împrejur, sunt stânci înalte, pe cari sunt așezate terasele străzilor.

Cum mergea vaporul, noi ne uitam în toate părțile, neștiind unde să ne îndreptăm ochii: în față spre golf, la stânga spre fortificații, unde era strânsă întreaga flotă engleză din Mediterana, în urmă, spre imensitatea mării, de unde veneam, sau la dreapta, unde ni se înfățișa cea mai rară priveliște: un oraș, clădit pe terase. Eu eram așezat sus, pe catarg și priveam în toate părțile.

După ce a ancorat vaporul, în mijlocul gol-

fului, — noi spuneam pentru a avea o perspectivă mai bună, — (adevărul însă este că era prea mare taxa de acostare) și după ce s'au făcut formalitățile, ne-am grăbit fiecare, în gondole, spre cheiu.

Gondolele malteze, se aseamănă foarte mult cu cel venețiene, doar emblema dela proră, o au diferită. Afară de aceasta, cele venețiene par mai elegante, fiind mai lungi, mai puțin late și lucrute mai cu îngrijire.

La Malta am stat patru zile.

Prima, — ajunseseam târziu în insulă, — am terminat-o vizitând „La Valetta”, capitala Maltei.

A doua, a trecut vizitând catacombele, unde se refugiase, în timpul lui Scipio Africanul, o parte din trupele lui Hanibal, urmărite de legiunile romane. În ziua a treia am vizitat parcul și palatul guvernatorului, iar în a patra, am cumpărat diferite amintiri, foarte eftine, deoarece Malta, fiind atât de săracă, este singura insulă care nu plătește vamă.

Deaceea, se găsesc tot felul de mărfuri, venite din extremul oricent, pe calea eftină a apei.

Parcul guvernatorului era splendid. Peste tot, nu se aflau, decât plante meridionale. Portocali, curmali, și catcuși, atât de frumoși, n'am întâlnit decât la grădina botanică din Alger. Și când ne aminteam că tot pământul, era importat din Sicilia și din Tunis!

Nicăeri mai mult ca aici, nu se pot vedea mai bine rezultatele ce dau munca și perseverența omenească. Insula aceasta, care odată era o stâncă, bătută de valuri, pe care nu exista nici o viețuitoare, acum a devenit cea mai frumoasă parte a Mediteranei.

Dacă Barcelona, prin farmecul ei, era atrăgătoare, dacă golful Neapole, cu Vezuviul, este frumos, dacă insula Capri, cu San Michele și cu albastrul grotei de azur, este splendidă, atunci lipsește termenul ce l-am putea da priveliștei ce o aveam de sus, din La Valetta, uitându-ne în jos, după ce privirea a trecut, rând pe rând, peste terasele orașului, întâlnește, jos de tot, aproape sub noi, golful scăldat într'o aureolă de lumină argintie, cu mii și mii de reblexe, pe care se mișcă încet, încet, un vas, care din cauza depărtării, pare o omidă, căzută într'o baie de lumină.

ADONYS

Noapte de primăvară

Prin fereastra deschisă, sgomotele nelămurite ale oraşului pătrundeau cu sfială. Umbra mare a nopţii cădea greoi şi tăcut ca un gând rostit cu părere de rău. Şagalnică, o boare de vânt a adus de departe miros de iarbă proaspătă. Insufleţită, o ramură înmugurită s'a clătinat uşor în aerul ameţitor de primăvară.

Undeva departe, tainica noapte aştepta să se stingă albastrul luminos al bolţii...

* * *

Mister de rugă şi farmec, denia începuse.

Candelile şi lumânările îşi cerneau aneveau lumina prin fumul de tămâie care plutea în aer. Glasul monoton al dascălului rostea cuvintele tainice ale rugăciunii. Profiluri nedesluşite, ascultau nemişcate în strane. Aur şi argint de odăjdii, cădelniţă legănată pios icoanelor — preutul se închina în faţa altarului.

...O icoană veche şi afumată, pictată naiv de o mână stângace, şi totuşi te emoţionează când îţi aminteşti de prima denie... Te regăseşti în copiii cu părul blond ca raze de soare, care urmăresc slujba atenţi, supravegheaţi de ochii albaştri ai bunicului cu barba şi mustăţile ninse...

O lumânare a fâlfâit speriată şi s'a stins, lăsând în aer o dără de fum alburiu cu miros de călţi şi ceară. În locul punctului luminos a rămas scrumul neinsufleţit. Plin de evlavie, adolescentul cu figura de copil, a reaprins-o pe cea stinsă, şi-a aprins apoi lumânările sale, oglindindu-şi o clipă sufletul în figura luminată de mulţimea făcliilor tremurătoare...

Tabloul mistic al rugăciunii în puterea nopţii — denia se revarsă în suflele ca o amintire din copilărie, ireal de adevărată, a copilului cu bucle de aur, aplecate cucernic peste icoana sărutată...

Simfonie vastă a credinţei — denia se revarsă în noapte, înălţându-se tainic spre bolta întunecată stropită cu picuri de aur.

* * *

Prin fereastra deschisă în noaptea de primăvară, un trup tânăr s'a aplecat vioi. Ochii ageri au zărit prin noapte printre profilele negre şi mute de blocuri geometric înălţate, cerul pal înfiorat de aşteptare. O răbufneală de vânt a trecut grăbită prin întuneric, ca un călăreţ din basme, gonind prin noaptea neagră să ducă solie.

Noaptea de primăvară e plină de tainic... În sânul ei viaţa mijeste reînsutleţită... Frământări de răsleţe glasuri şi neîmplinite chemări ţes pânza grea a îndoelii în sufletul fraged de adolescent..

Dorinţa înpumată de viaţă şi fericire — primavera părea profil de veche navă, înaintând în măreţia ei grea şi sonoră, în sunete de poemă avântată spre nautice tărâmurii necunoscute...

* * *

Clapele lovite brusc au sunat strident.

Melodia leit-motivului şi-a depănat plânsetul în tonuri pline. Măinile albe au lovit şeşase clape deodată apoi opt, complinind ritmul. Acordurile au prins a urca însufleţite ca de un gând lăuntric, Apoi s'au revărsat în strofe limpezi prin noaptea tăcută.

Şi deodată s'au năpustit sunetele nemilostive din *Agitator*, ca o turmă sălbătică, gonind în noapte spre ţintă necunoscută. Melodia s'a frământat mult, apoi a prins să urce, s'a căborit puţin ca pentru a lua o notă uitată, apoi s'a ridicat vijelios în ritm sălbatic de vajnice acorduri întretăiate. Sunetele pline ale leit-motivului au stins năvala, impunându-se cu măreţie.

Atunci au izbucnit sălbatic acordurile solemne ale Preludiului. Clapele au luptat uluite de chemarea năvalnică ce venea de departe. Glasuri de adâncă măreţie, strigăte nemiloase au însufleţit cântul. Revărsare tumultuoasă de note şi imagini sonore. Preludiul părea pustitor din regatul gheţarilor gonind orbeşte spre câmpie. Pe nesimţite pedalele surdinei au acoperit viaţa melodiei stingând-o. Clapele au mai tresărit odată în acorduri ce voiau să-şi afle repaos. Plin de straniu, un sunet vag ca o amintire din stepă, a încheiat tainic Preludiul.

* * *

Măinile fine au uitat să mai întoarcă filele încremenite ale notelor. Prin fereastra deschisă în noapte şi în neant, chipul de copil al adolescentului s'a aplecat iarăşi cu avânt de iubire spre cerul pal. În sufletul său gol ca o carte deschisă a încercat însetat să cuprindă toată măreţia Neînţelesei Primăveri. Cerul a rămas trist şi mut ca o vigneta neînsufleţită...

Un pâlcc de nori grei trecu stărnind furtună în noapte şi în suflet...

EMIL IVANESCU

Despre poetul preferat

Când eram de vreo nouă ani, apropiindu-mă arareori de un ungher în umbra căruia odihneau câteva rafturi de cărți, deveneam foarte serios și obișnuiam să deschid, cu un fel de teamă și venerație, filele triste ale unei cărți pe coperta căreia scria simplu: Mihail Eminescu: „Poezii“. Deși nu pricepeam mai nimic din rostul slovelor tăcute, închideam cartea cu mâinile tremurânde de emoție și fericire, căci putusem să citesc câteva versuri din cel mai mare poet român. Cu timpul, atingând cartea tot mai des am ajuns să capăt mai mult curaj în cercetările mele. Și încet, încet, stihurile s'au limpezit, și ceața lor, risipindu-se, mi-a desvăluit treptat orizonturi din ce în ce mai largi. La aceasta au contribuit și cunoștințele despre viața și opera poetului, pe care le căpătaseam între timp, în dorința mea de a afla cât mai multe despre cel pe care-l admiram atâta. Începând astfel să judec valoarea poeziilor lui Eminescu cu propriile mele puteri, am fost isbit mai întâiu de tonul grav și impunător care îmbracă ideile mărețe și adânci ale poetului. Apoi, reținând fără voe tot mai multe versuri, și recitându-le în gând, am reușit să descopăr multe alte elemente de frumusețe, ajutat mereu de criticile și aprecierile pe care ori unde le întâlneam, le citeam cu nesăț. Am putut simți astfel, una după alta, plasticitatea imaginilor, puterea lor pur emotivă, precizia și pitorescul limbei, meșteșugul așezării cuvintelor și rimelor, rimurile mecanice și dușoșia muzicalității. Pe măsură ce progresam în înțelegerea operii, figura creatorului ei mă urmărea stăruitor.

Am căutat astfel să mi-l închipui pe Eminescu, trăindu-și primii ani ai vieții în farmecul zărilor pe care se defilau dealurile Ipoteștilor, purtătoare de turme și sunete dulci de buciom; de ele trebuie să-și fi amintit poetul când a scris:

„Sara pe deal buciomul cântă cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapără'n cale...”.

Am căutat să-i retrăiesc sbuciumul sufeletesc de patime mai târziu, când, închis între zidurile gimnaziului austriac din Cernăuți, visa la locurile scumpe ale copilăriei... Și-apoi, am meditat asupra rostului rătăcirilor sale din tinerețe, prin toate ținuturile locuite de Români, în care timp s'au născut în sufletul tânărului sfios și nedisciplinat, primele izbucniri ale puterii de a expune prin cuvinte frumoase, durerile unui neam întreg. Pe măsură ce avântul acestei puteri creștea, l-am revăzut pe Eminescu descoperind la Viena farmecul poemelor și epopeilor indice, și-apoi citindu-și primele

poezii la ședințele sfătoase ale „Junimii” și desăvârșindu-și noi stihuri în orele lungi de singurătate și uriașă meditație. Răpus de boală, nu a putut cunoaște culmea maturității sale artistice, în care producea capod'operă după capod'operă, decât prea puțini ani. Atunci mă cuprindea o milă respectoasă ce mă făcea aproape să lăcrimez, mărindu-mi tot mai mult dragostea pentru acest poet nefericit... Recitându-i opera, aceasta căpăta mereu alte aspecte, și mi-am putut face în felul acesta o clasificare a poeziilor eminesciene, după epocă și valoare. Căci poeziile lui Eminescu, deși poartă toate mai mult sau mai puțin pecetea geniului celui care le-a creat, se deosebesc mult ca perfecție, între ele. Cu acest prilej am putut constata odată mai mult excepționalul stil estetic pe care-l avea Titu Maiorescu, din moment ce din citirea poeziei „Venere și Madonă” a înțeles că sub aceste versuri înflăcărâte dar încă stângace, se ascund posibilități de viitoare copad'opere.

M'am convins că cel mai mult îmi plac poeziile dela sfârșitul carierii, caracterizate prin scurtimea lor, prin limpezimea supremă a exprimării, care dă sentimentului, de cele mai multe ori duios și intim, o intensitate covârșitoare. Astfel sunt: „Și dacă ramuri bat la geam”, „Când amintirile”, unde prima strofă este adeseori dată drept model de stil simplu și sugestiv.

„Când amintirile'n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme'n vreme”.

Apoi: „Peste vârfuri” cu incomparabilul început, din punct de vedere al alegerii cuvintelor și al muzicalității:

„Peste vârfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin,
Melancolic cornul sună”.

„Glossa” admirabilă prin precizia execuției tehnice, precum și prin exprimarea firească a celor mai înalte abstracțiuni; „Oda'n metru antic” din ale cărei cadențe perfecte se desprinde o voluptate într'adevăr păgână, îmbinată cu suferința mântuitoare; și „Mai am un singur dor” a cărui origină este atât de discutată, dar care ascunde totuși atâta sentiment sincer și atâta armonie de imagine.

Personal, aceste poezii, împreună cu unele sonete, „Despărțire” și „O, mamă” le prefer

pentru caracterul lor concis și autobiografic, grupei din care fac parte „Scrisorile”, „Luceafărul” și „Doina”; nici decum însă pentru valoarea lor pur estetică, în care sunt cel puțin egalate de această grupă. Printre celelalte poezii, cred că stau mai cu mult deasupra „Sara pe deal” din care am citat primele două versuri, „Nu mă înțelege”, „Rugăciunea unui Dac”, „Atât de fragedă”, „Pe lângă plopii, fără soț” și „Adio”. Cât pentru poeziile scrise în formă populară, ele îmi sunt printre cele mai scumpe, deoarece îmi arată în chip cum nu se

poate mai vădit, cât de adânc era înrudit Eminescu cu toate ascunsele văpăi ale sufletului românesc. Acesta este de altfel motivul pentru care, după ce am citit și poeți străini, ale căror versuri avuseseră în lume mai mult răsunet, nu prin arta lor mai desăvârșită, ci prin marea importanță a limbei și a momentului literar în care fuseseră create, am rămas credincios tot celui al cărui nume îl citisem cu respect pe coperta unei cărți triste, care odihnea de mult, în umbra unui ungher tăcut...

CORNELIU BELCIUGĂȚEANU

Aerodinamică

Problema care preocupă azi în cel mai înalt grad pe constructorii de automobile este micșorarea consumației de combustibil.

S'au perfecționat mult motoarele precum și materialul rulant, spre a căpăta un acelaș randament cu o energie mai mică, întrebuintată însă rațional. Soluția cea mai nouă este desigur micșorarea rezistenței aerului opusă vehiculului în timpul mersului, prin studierea caroseriei. Rezistența opusă de aer unui corp în mișcare depinde esențial de secțiunea și profilul obiectului precum și de patratul vitezii. S'a căutat deci în primul rând să se micșoreze pe cât posibil secțiunea vehiculului. Deasemenea s'a apropiat planul inferior al mașinii de planul drumului, lungindu-se în acelaș timp șasiul. Unii constructori au mutat blocul motor și cutia de viteze în partea dinapoi spre a putea profila mai ușor automobilul.

Mecanica fluidelor spune că vârtejurile formate în drumul firelor de aer în mișcare sunt echivalentul unui lucru mecanic. Aceste vârtejuri sunt cauza consumării energiei de mișcare a unui corp și reducerea vitezei sale până la 0.

În cazul unui automobil firele de aer determinate de forma sa se găsesc în față în regimul laminar pe când în urmă în regimul turbulent. Lucrul mecanic, echivalent al vârtejurilor de aer, este reprezentat de energia motoarelor. S'a căutat deci micșorarea pe cât posibil a vârtejurilor formate în urma vehiculului, lucru îndeplinit prin introducerea caroseriei aerodinamice. S'a făcut astfel o mare economie de energie, deci de carburant, care în loc să fie întrebuintată pentru învingerea aerului folosește spre propulsare. Drumul firelor de aer la diferitele machete de caroserii se studiază în tunelul aerodinamic cu ajutorul noii metode

imaginată de specialistul francez ing. Andreau cu prilejul carosării bolidului lui Eysten¹⁾. A-nume: se alipesc două machete identice ale unei mașini, simetric așezate față de o axă reprezentând planul drumului, așa fel încât fiecare să fie un reflex al celeilalte. Aceste machete astfel așezate sunt introduse în tunelul aerodinamic studindu-li-se forma ca și la fuselajul avioanelor.

Natural că nu se poate merge cu carosarea până la forme apropiate picăturii de ploaie în cădere, formă aerodinamică ideală din cauza șasiului, a motorului și a altor accesorii, totuși pe mașini de curse în special, s'au studiat forme care opun aerului o rezistență minimă. Iată astfel câteva exemple cari ne pot edifica îndeajuns asupra acestei probleme.

Acelaș inginer Andreau despre care am pomenit mai sus a desenat o caroserie pentru o mașină Delage care ar avea un coeficient de pătrundere de 0,25.

Este un coeficient minim dacă ne gândim că un automobil obișnuit, carosat aerodinamic, are un coeficient de pătrundere egal cu 0,7. Specialiștii ar fi ajuns în laborator la machete cari au coeficienți în jurul lui 0,06.

Un Bugatti de tipul 57 cu o capacitate de 3 litri un sfert atinge 100 km. oră când e carosat de serie. Aceiași mașină carosată special de cursă atinge în medie 145 km. la oră. E o diferență considerabilă care poate aduce o economie de carburant ajungând până la 30%. Casa Ford anunță o serie de autombile cu blocul motor la spate și cu amândouă trenurile directrice care ar avea un coeficient de pătrundere foarte redus.

Desigur că în viitor se vor face mari progrese pe acest tărâm.

SERGIU CUNESCU

Străjeria

Dela venirea M. S. Regelui în țară s'a înființat o nouă instituție pentru educația tineretului a cărei organizație, principii și scop sunt cu totul diferențiate de orice altă asociație de acest fel.

Cred că e nimerit să se lămurească mai întâi începuturile ei, căci trebuie să se știe că străjeria a luat ființă în sânul altei organizații mult mai vechi, care și astăzi este în deplină înflorire în toate țările lumii și anume cercetășia.

Inițiatorul organizației cercetășiei mondiale este Lordul Robert Baden Powell. Bazele ei au fost puse în 1907 când Baden Powell formează prima tabără într'o insuliță de lângă coasta Mării Britanii, cu primele patru patrulare de cercetași: „Lupul”, „Corbul”, „Ibisul” și „Boul”

Din momentul acela cercetășia prosperă. În anul 1910 Baden Powell (acum Lord) scrie prima carte despre cercetășie: „Boys Scouting for boys”.

La noi cercetășia este înființată de maiorul Dimăncescu în anul 1913, iar la 18 Aprilie 1915 ea este oficial recunoscută ca persoană juridică și morală printr'un decret-lege.

Cercetășia dă reale ajutoare în timpul războiului mondial atât autorităților cât și armatei. După războiu însă, cercetășia nu-și reia activitatea decât în anul 1928 sub conducerea fostului principe Nicolae.

La venirea M. S. Regelui Carol al II-lea în țară comanda cercetășiei trece în mâna acestuia și doi ani mai târziu se înființează Străjeria, organizată după modelul cercetășiei.

Ca și precedentă sa, străjeria a fost privită cu toată încrederea. Mai târziu însă în fata dovezilor despre activitatea ei, toate zâmbetele de pe buzele pesimiștilor au împietrit.

Străjerii sunt pregătiți intens pentru munca obștească. Însăși deviza „Credință și muncă pentru Țară și Rege” simbolizează acest lucru, încadrând în noțiunea de credință pentru Rege pe acea de muncă pentru Țară. Străjerii sunt perfecționați în tabere, oțeliți în orice fel de muncă, mare parte din ei sportivi, pregătiți pentru orice fel de eventualități, educați în spiritul devizei lor, pe scurt „Gata la datorie”.

Realizările la cari s'au ajuns în ultimii trei ani sunt mai presus decât orice așteptări. Mari demnitari, oameni de stat ai țării străine, cari ne-au vizitat și bine înțeles s'au interesat de educația tineretului nostru au rămas uimiți de ceea ce s'a putut face în câțiva ani de zile doar.

Analizând acum organizația Străjii Țării,

vom vedea că la baza oricărei alte unități stă cuibul cari la rândul său e compus din două cuibușoare; trei cuiburi formează grupa, două sau trei grupe o centură, școala întregă un stol, stolurile dintr'o localitate o cohortă, cohortele din județ o legiune; apoi legiunile se grupează după teritorii, teritoriile după ținuturi, și toate ținuturile la rând formează fa-langa.

În ceea ce privește propaganda noastră peste hotare ea se bucură de cel mai mare succes. Jamboreea de la Gödölo de acum opt ani, jamboreea internațională, jamboreea națională dela Brașov din 1936, jamboreea internațională de la Haga din 1937, cea de acum un an în Statele Unite și alte câteva cu o mai mică importanță, toate au fost vizitate de cercetașii și străjerii români.

Se pare că și anul acesta vom avea o jamboree națională undeva la mare; precis nu se știe nimic.

În anul 1937 s'au distribuit 112 fanioane diferiților comandanți de unități, față de 83 fanioane distribuite în 1936, ceea ce reprezintă o creștere a activității în ultimul an.

Să ne purtăm așa dar încât să fim oricând demni urmași ai plăeșilor lui Ștefan cel Mare, trăind în spiritul devizei noastre și fiind ori când gata la datorie.

MĂRCULESCU CEZAR

Sihastrul

*A 'ngenuchiat supus bătrânul,
Pătruns de nepătrunsa tain'a rugii
Și glasul lui s'a ridicat spre ceruri,
„Stăpâne, ascultă vrerea slugii,*

*„Ascultă ruga mea, prin veacuri,
„Plânsoarea cum își 'naltă către tine,
„Ascultă-i slova îndurerată
„Și lacrima cu ființa 'n mine“.*

*Și 'n firea rugii minunate,
Zidești în veac catapeteasmă nouă,
Din lutul sfânt al năzuinții Tale,*

Pildă amară coborîta nouă.

VLAD CUNESCU

In mersul științei...

Una din multele teorii cari încet-încet, răs-toarnă în secolul nostru de „faliment al științei“, cum l-a numit un profesor la Berlin, îru-moasa și simpla construcție la care au muncit gloriile unor oameni și secole, afirmă că energia și materia sunt unul și același lucru, că, sub ochii noștri închiși de multe ori la aceste fenomene, energia se transformă în materie, iar materia în energie, creind odată stele în marginile lumii, dând energie enormă altădată, cum e bunăoară acea a soarelui nostru.

În special acest rezervor de energie pentru noi, care e soarele, a pus pe gânduri de mult timp oamenii de știință.

Căci, după unele calcule în care soarele era socotit de cărbune, el ar fi trebuit să mai aibă puțin de trăit, și lucru curios, să fie mai mic decât este în realitate. Truda savanților de a explica enorma durată a acestui rezervor dădea greș, calculele omului de știință se isbeau de cel mai multe ori de realitate și poate ar fi pus o cruce cu „ignoramus“ pe aceste cercetări, dacă știința modernă nu i-ar fi ajutat. Dar iată că astăzi taina soarelui nostru (ce ironie să nu ne cunoaștem lumea noastră și să disecăm spațiile la mii de ani lumină de noi) a putut fi lămurit într'un chip foarte interesant.

În minusculul atom în care se zbat forțe enorme și se rotesc electroni cu viteze ne-atinse în tehnică, este o energie necunoscută până azi, capabilă să ridice kilograme la zeci de metri, să alimenteze orașe.

Această energie însă e imposibil prin mijloacele de cari dispunem astăzi, să fie scoasă și deci întrebuintată de noi. Și se pare că zidul acesta între noi și picătura de apă cu o energie atât de mare, este destul de greu de trecut și că va ține încordată destul timp atenția științei.

Ei bine, ceiace omul nu poate face, natura a reușit în uzina ei gigantică. Soarele bunăoară, răpește la presiunile de mii de atmosfere ce domnesc în centrul lui, energia strâns ținută de atom, și o aruncă în spațiu.

Un atom ne dă nouă căldură, viață, lumină, fără el totul ar fi moarte.

Această energie enormă aruncată în spațiu e oprită în mică măsură de minusculul nostru sistem solar și de neglijabila noastră planetă.

Cea mai mare parte este răspândită în nelimitatele spații ale Universului, și, si...

Aci se oprea știința științei până acum câtva timp. Și lucrurile erau complicate. Insemna după principiul lui Carnot, că această îngrămădeală de energie acumulată să egaleze pe cea rămasă în rezervoarele astrale și să facă imposibilă, neexistând maximă și minimă, să facă

cu neputință după cum am spus, orice lucru mecanic.

Faptul cu toate că era îngrijorător, nu părea tocmai adevărat. Și atunci o eleganță și minunată teorie a descoperit în acest mister, misterul nașterii stelelor. Căci știm cu toții o stea are o viață. Moare. Dar kosmosul rămâne neschimbat; deci undeva în marginile lui se nasc stele.

Și iată, după calculele fizicienilor moderni, s'a arătat că într'un metru cub din spațiu, o parte din energie se transformă, după legi necunoscute, într'o infimă cantitate de materie suficientă, însă în nehotărâtele margini ale lumii se dă naștere la stele.

Așa dar, pornind dela acel minuscul atom, care își risipește energia în spațiu, dând naștere însă tot materiei, nu suntem îndreptățiți să afirmăm că energia și materia sunt stările aceleiași entități? Să recunoaștem așa dar îndrăzneț teoria a fizicii moderne?

Un lucru rămâne de lămurit, un fapt necunoscut, pe care universul îl ține ascuns în cea mai grea de cucerit redută a sa și de posibilitatea cărui răspuns se îndoiesc mulți: „Cum s'a născut primul atom?“...

Seara

*Coboară în grădină
Din înălțime, seară
Și'n palidă lumină
Aruncă luna, ceară.*

*Ușor — o adiere
A vântului de noapte
Înfiorează 'n cale-i
Natura. Se-aud șoaapte.*

*Incepe — o nouă viață,
A lunei de 'ntuneric
Și mantie prea de ceață
S'așterne 'n chip feeric.*

*Și prinsă 'n mii de șoaapte
De noaptea minunată
Aș vrea să plec departe
De lumea blestemată.*

*Dar glas din altă lume
Impiedică pornirea
Din suflet fără nume
Și tristă mi-i privirea.*

STANCU C. DORINA
cl. II-a A. - Liceul «Iulia Hașdeu»

TIPOGRAFIA ZIARULUI
„UNIVERSUL“
BUCUREȘTI, I
Str. BREZOIANU Nr. 23-25
